

Naročnina za pol leta

za Ameriko \$1.50.

Naročnina za celo leto za Ameriko \$2.50.

Za Evropo \$3.00.

List v obrambo sv. vere med ameriškimi Slovenci.

ŠTEV. (No.) 22.

NOVEMBER 15th, 1922.

LETO (VOL.) XIV.

Jezus Kristus.

Rev. John C. Smoley.

Zopet se svita za gorami, zarja žari, kmalu bo vstalo Solnce izza njih, tisto Solnce, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na ta svet — Jezus Kristus. Kdor hoče biti deležen njegovih blagodejnih žarkov, kdor hoče, da ga ogrejejo, ne sme zapirati in zaklepati svojega srca pred njimi. Kaj pomaga zlato jutranje solnce tistemu zapanecu, ki zabarikadiran za kakimi neprodirnimi zavesami, prespi njegove najgorkejšje jutranje poljube? Kaj pomaga najžarnejše Solnce tistemu, ki zapira svoje duhovne oči pred njegovimi oživljajočimi žarki, da mu ne morejo prodreti v srce in je ogreti. Od takrat, ko je zasvitala prva zarja tega Solnca, s takozvanim protoevangelijem: "Sovraštvo bom naredil mej teboj in mej ženo" ... pa do takrat, ko so se oblaki pretrgali in je sredi prve svete noči pogledalo to Solnce skozi nje, je bila dolga doba štirih tisoč let. A tisti, ki so to dobo prespali in presanjali, so še po tisočletjih imeli zastrte in zaprte oči, da niso videli tega Solnca. "Mej svoje je prišel," pravi sv. pismo "in njegovi ga niso sprejeli." (Jan. 1. 11). Če nočemo, da bi te besede tudi o nas veljale, če hočemo, da bo sveto noč tudi v naša srca zadonelo sladko poročilo: "Oznanjam vam veliko veselje . . . ker danes se vam je rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod," potem se moramo na to primeru pripraviti. Premisliti moramo, kdo je tisti, ki je najglobljo zimsko noč spremenil v najlepši dan, ker

le potem bomo kopernečih src s pastirci pohiteli k jaslicam, padli pred Mesijo na kolena in se mu s tistim spoštovanjem poklonili, ki se večnemu kralju spodobi.

1) V ZAČETKU JE BILA BESEDA.

Jezus Kristus je najznamenitejši pojav v svetovni zgodovini. Z naravnega stališča ga ne moremo razumeti. Da bi se pa zanj sploh ne brigali, nikakor ne gre. To bi ne bilo samo proti veri, ampak tudi vedi in znanosti, bilo bi to proti zdravemu človeškemu razumu, dasi je Jezus Kristus samo zanj prevelik.

Hvala Bogu, da nam tu pomaga Razodenje. Učenec, ki je bil ljubljeneec Gospodov, piše o njem, razsvetljen od sv. Duha, ob pričetku svojega evangelija: "V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila beseda" (Jan. I. 1.) To so besede, ki ko mogočen majak (svetilni stolp) osvetljujejo mogočno Kristusovo osebo in nam ko Roentgenovi žarki kažejo njegovo notranjost.

V začetku je bila Beseda. V pričetku sv. Pisma beremo v prvi Mojzesovi knjigi: "V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo." Na ta začetek, na prazčetek vseh stvari, nas opozarja Janezova beseda. V tem začetku, v začetku časa, je bila Beseda. In ker je bila že ob pričetku letoštetja, morala je biti že pred tem časom, morala je

biti večna. Kajti pred pričetkom časa je bila le večnost.

In kdo je ta "Beseda", ali po grško "Logos?" Vedlo bi nas predaleč in bi ne—bogoslavcevi tudi ne zanimalo, če bi hoteli zasledovati daleko razširjeni nauk o "Logos, o Besedi" v sv. Pismu. Da pa hoče sv. Janez s tem "Logos" označiti Jezusa Kristusa, pove takoj sam: "In Beseda je meso postala . . . Janez je prišel v pričevanje" itd. Izraz "Beseda," je prikladen, primeren za Božjega Sina; izšel je namreč iz Očeta kot oseba istega bistva, kakor je beseda netvaren izraz, našega duha. Vsaka človeška beseda nam podaja le nekaj od našega duha, zato pa potrebujemo mi več besed. Bog Oče pa se je popolnoma izrazil z eno samo besedo, zato se oseba, izšla iz Očeta, imenuje s polnim pravom "Beseda." Mi slabi ljudje pač ne bomo nikoli razumeli, kako je mogoče podati celo bistvo kake stvari z eno samo besedo. To bo ostalo vedno velika skrivnost.

Ta Beseda — — Jezus Kristus — — je bila torej v začetku, je torej večna. To je nekolikokrat sam jasno učil, posebno v svojem razgovoru z Judi (Jan. 8. pog.), ko so ga proglasili, da je obseden, ker je rekel, da ne bo umrl, kdor bo izpolnjeval njegove besede. "Kako moreš to reči? Abraham je umrl in proroki, in ti praviš: Ako kdo izpolnjuje mojo besedo, ne bo okusil smrti vekomaj. Si-li ti večji, ko naš Oče Abraham?" In Jezus jim je odgovoril: "Abraham, vaš oče, se je razveselil, da bi videl moj dan." Judje na to: "Še petdeset let nimaš in si videl Abrahama?" In sedaj pazite na Kristusov odgovor: "Resnično, resnično vam povem, **predno je bil Abraham, sem jaz.**"

Kako pomenljive besede! "Resnično, resnično vam povem" — — slovesna prisega: Jaz vam gotovo resnico govorim. "Predno je bil Abraham" — — predno se je rodil iz koga drugega — — — "sem jaz." On ne pravi: "Sem bil jaz," ne, On pravi: "Sem jaz." Za njega, pri njem ni nikarih časov, On je na veke in od vekov!

2. IN BESEDA JE BILA PRI BOGU.

O nikomur drugem ne pravi sv. Pismo kaj takega. Kdor biva večno pri nekom, kdor je vedno pri kom, ima soudeležbo pri njegovem delovanju in življenju. Ponovno si je Kristus to sodelovanje prilastoval. Jaz in Oče sva eno; kar dela Oče, to delam i jaz. Sodeloval je pri stvarjenju. "Vse je po njej (Besedi) ustvarjeno in brez nje ni nič ustvarjenega, kar je ustvarjenega" (Jan. 1, 3). Deležni je Očetove slave in časti, ki mu jo skazujemo. Jasno nam to pove sv. Janez: "Karkoli namreč on dela, to dela tudi Sin tako. Oče namreč ljubi Sina in mu kaže vse, kar on dela in še večja čela kakor ta mu bo pokazal, da se boste vi čudili. Kajti kakor Oče mrtve obuja in oživlja, tako oživlja tudi Sin, katere hoče. Oče namreč tudi ne sodi nikogar, temveč je vso sodbo dal Sinu, da vsi častijo Sina, kakor častijo Očeta" (V, 19—23).

3. IN BOG JE BILA BESEDA.

To je jasno videti iz omenjenega božanstva Besede, razun tega se pa slovesno in izrecno potrjuje. Omenim naj samo nekoliko mest.

Največji in najvaznejši dnevi Gospodovi pred njegovim trpljenjem so bili ti, ko je obljubil največji čudež svoje ljubezni, ko je postavil Prešveto Rešnje Telo in postavil Petra za temelj svoje cerkve, ki bo nepremagljiva. V obeh slučajih se jasno in določno potrjuje njegovo božanstvo. Ko so ga množice radi besed: "Kako nam more ta svoje meso dati jesti?" začele zapuščati, obrnil se je Jezus k svojim apostolom in jih vprašal: "Ali hočete tudi vi oditi?" In Peter je hitro odgovoril: "Gospod, h komu pojdemo? Mi smo verovali in spoznali, da si ti Kristus, Sin Božji". (Jan. 6, 69.) Sprejeli so njegove besede, ki so tako čudne, tako tuje, ker so bili prepričani, da je on Bog in da lahko vse stori. In Gospod — — ki je tako gorel za Očetovo čast — — niti z eno besedo ni oporekal, češ, da je njihovo mnenje napačno. On je to izjavo apostolovo naravnost izzval. Rajše, kakor da bi se odrekel temu pripoznanju, bi se bil ločil od svojih apostolov.

Še jasneje pa je dal Kristus spoznati svoje božanstvo pri drugi priložnosti. "Za koga imajo ljudje Sinu Človekovega?" In apostoli so mu odgovorili: "Nekateri za Janeza Krstnika, drugi za Elijo ali Jeremijo, ali sploh za kakega velikega proroka." Imenovali so mu najvišje osebe, katere so Judje častili. Gospod pa s to izjavo ni bil zadovoljen. Od svojih apostolov je zahteval globlje naziranje, zato jih je vprašal: "Za koga me imate pa vi?" Navdušeno je Peter imenom ostalih apostolov odgovoril: "Ti si Kristus, Sin živega Boga." In da bi Kristus pokazal, da sprejema to izjavo v polnem pomenu in obsegu, da je On resnično Bog, je rekel Petru slovesno: "Blagor ti, Simon, Jonov sin, kajti meso in kri ti tega nista razodela, marveč moj Oče, ki je v nebesih." In obljubil mu je prvaštvo v svoji Cerkvi.

In kar je Kristus izrecno povdarjal v svojem življenju, tega ni tajil ob svoji smrti. Jasneje, kakor kedaj poprej, je rekel zroč smrti v oči velikemu duhovnu, ki ga je zaklinjal v imenu Boga, da naj pove, "če je res Kristus, Sin Božji": "Ti si rekel!" In da bi nikakor ne mogli dvomiti, jeli veliki duhoven v resnici hotel vedeti, če je Kristus v pravem pomenu besede Bog, treba le čitati, kar pripoveduje evangelist nadalje: "Tedaj je veliki duhoven raztrgal svoja oblačila, rekoč: Proklel je Boga," to je: sam se je proglasil za Boga, časi vemo mi Judje, da je en sam Bog.

To verujemo tudi mi, da je en sam Bog v treh osebah. Zato nas ne žali Kristusova slovesna izjava o svojem božanstvu, marveč z evangelistom pravimo i mi: "In smo videli njeno slavo, slavo kot edinorojenega od Očeta, polna milosti in resnice" (Jan. 1, 14.) (Dalje sledi.)

S p o m i n i .

Rev. G. M. Trunk.

(Dalje-)

Po njegovi, in še kakega drugega podobnega pasjeglavca, zaslugi, je Trunk postal nekak beelcebub vseh koroških izdajalskih vragov. Vse, civilisti in vojaške straže, je vedelo praviti, da je videlo znamenja v cerkvenem stolpu: luči, žarke, signale, dim. Slišalo ropotanje podzemeljskih telefonov, brezžičnega brzojavljanja, pokanja topičev itd. Samo to jih je jezilo, da me nikoli niso mogli in flagranti, pri delu samem, zasačiti. No, če bi take gorostasnosti o meni trosile samo kake klepetave "hajlarce," naj bi še bilo. Tudi kakim senzacijo ljubečim klepetuljam v hlačah bi še tako ne zameril. A, da so tem marnjam nasedle celo višje vojaške oblasti, bi ne verjel, ko bi ne bila gola resnica, ki se ne da utajiti.

V glavnem stanu je bil neki major, ime sem žalibog pozabil, ki si je hotel na ta način signum laudis (vojno odlikovanje) zaslužiti, da bi vse slovenske duhovnike pregnal z župnij, prepovedal slovenske molitve in sploh odstranil vsako slovensko sled iz koroških cerkva. Ta junak je proštu H. Atzlhuberju z vso resnostjo pripovedoval, da je nalašč za to postavljena straža opazovala, kako je Trunk signale dajal. Da ga prepriča, je razgrnil pred njim velik papir, z natančnimi rizbami, fotografijami in sploh z vsem inženirskim aparatom izdelan načrt signaliziranja, ter pristavil: "Glejte, gospod prošt, tukajle iz zvonika je Trunk dajal znamenja. Takoj za njimi je na Strmcu (Krainberg), proti laški fronti počil možnar in na Dobraču, kjer je drevje nalašč za to izsekano, se je prikazal dim." — "Toda, toda, gospod major," je prošt, ki me dobro pozna, ugovarjal. "Trunk bi moral biti inženir in ne najslabši, ko bi hotel kaj takega izvrševati." Toda major se ni dal omajati v svojem prepričanju. "O, er ist intelligent genug — O, je začisti in-

teligenten za kaj takega," je trobil svojo budalost naprej.

Ker mu je prošt očitno kazal, da ne verjame, mu je navedel še drug dokaz. "Glejte," mu pravi, "tu vodi cesta mimo cerkve sv. Križa, tukaj je stal en vojak, drugi je stal tu ob zvoniku, oba sta videla, kako je Trunk dajal signale." — Če sta ga pa videla, zakaj ga nista takoj aretirala?" ugovarja prošt. "Aretirala? Gospod prošt, li ne veste, da vojak ne sme svojega prostora zapustiti, naj se zgodi kar hoče?" — "O, ta vojska," je nato vzdihnil prošt, "vse je zmešala!" V resnici, vse je zmešala, a višjo vojaško gospodo menda najbolj. V Beljaku je bilo na stotine vojakov, ki niso imeli drugega dela, kakor lakoto pasti, kar po nohtah. Vendar glavni stan ni imel niti enega, ki bi me bil aretiral, če se že ona dva "svetnika" ob moji cerkvi, ki sta me videla dajati signale, nista smela z mesta ganiti. Kaj, to so bili poveljniki, ki so v varnem zaledju vboge "fajmoštre" preganjali, mej tem ko moštvo, ki je na frontah krvavelo, takih gospodov še poznalo ni, ker ni nikoli nobenega videlo.

"Kak podzemeljski telefon, ali kakšno tele si pa vendar imel?", me ob priliki vpraša prošt. "Ves Beljak je o tem govoril in veroval, bolj kot v sv. Trojico." Stvar je bila ta-le:

Ko so začeli italijanski petelinčki na naši meji kikirikati — Beljak je bil komaj 30 km. od nje oddaljen — so mislili, da bo to samo kratek "passegio," sprehodek na Dunaj, kjer bodo Franca Jožefa ujeli in ga v triumfu peljali Benetke gledat. Tega mnenja so morali biti tudi naši "ta višji" gospodje, ne izvzemši cesarske. Kajti prvi, ki so iz Trbiža bežali, so bili ti. Na čelu njim sta "marširala" dva starikava generala, za njima pa druga gospoda, ki se je vsa cedila patriotizma, pri tem pa cele noči ni mogla spati, če se je le kak puškin strel odkod slišal. Tudi

cerkvena oblast je za vsak slučaj ukazala, naj spravimo dragocenejšje cerkvene stvari pravočasno na varno, kar je bilo pametno.

Pod cerkvijo sv. Križa je grobnica, pravzaprav klet, ker je bila svoj čas na mestu sedanje cerkve pristava. Pozneje so bivšo klet spremenili v grobnico za svetokriške dušne pastirje. Kakih deset jih je našlo v njej zadnji počitek. Vsi so bili že domalega strohnili. Tja notri sem spravil nekaj reči, da izpolnim ukaz svojih višjih. Pomagal mi je pri tem cerkvenik Grafenauer in njegov pomočnik Brandstaetter, p. d. Draubauer, kateremu nikoli nisem veliko zaupal. Dasi sem jima po višjem ukazu naročil, da ne smeta o tem nikomur črhiniti niti besedice, je moral Draubauerja vendar preveč jezik srbeti, da bi bil molčal. Morebiti je samo tako postrani malo namignil, da nekaj ve. Zadosti je bilo. Iz komarja je do vojaških ušes že slon prilomastil.

Prefrigani "far" Trunk ni imel po cerkvijo samo telefona, ki je bil dan in noč v obratu, ampak menda tudi podzemeljski rov, tja do Zile k svojemu vrednemu tovarišu izdajalcu, Rev. Mešku, ki ga je podaljšal tja do laške meje. Kakor čudno vse to zveni, je morala vojna uprava le verjeti, ker se je lepega dne, bilo je 11. marca 1916. naenkrat pojavil pred mojo cerkvijo vojaški oždelek in jo z dvojnimi kordonom obdal. Da bi jim tiček, če slučajno ni pri telefonu, ne ušel, so ga štirje orožniki v zupnišče prišli stražiti. Ostali c. kr. junaki so najprej skrbno zaprli vse izhode, da bi kakšen morebitni njegov "stelfertretar" pri telefoniranju, kot lisjak ne ušel skozi kako skrivno luknjo. Ko so se na ta način vsestransko "zažihrali," so začeli prodirati mej mrtve župnike. Hlačice so se jim tresle, ko so morali mej lobanjami in kostmi mojih blagopokojnih prednikov brskati za

telefoničnim aparatom ter iskati rova dalje proti Zili, po katerem je Trunk s svojimi dolgimi nogami opravljal službo kurirja v dobro polentarskih "junakov." Seveda so zastonj iskali. Gotovo bi bili rači kaj drugega našli kot kosti in lobanje, a če ni bilo pa ni bilo. Potepeni kakor pes, ki je zastonj luknjo kopal za mišjo, so prišli zopet na beli dan, kjer jih je najvišji nestravno čakal, prepričan, da ga bodo razveselili s telefonskim aparatom najnovejšega tipa.

"No ste kaj našli?", se zadere nad njimi, še predno so prilezli iz grobnice.

"Ponižno javljamo, gospod komandant, nič drugega, kot mrtvaške glave in kosti."

Brrrrr . . . ga spreleti mraz, ker taki gospodje se upravičeno smrti boje. A hitro hoče pokriti blamažo:

"Najbrže je aparat prenesel kam drugam, ko je slutil, da mu slaba prede. Morda v tabernakelj, ali v orglje."

Hajdi gledat v tabernakelj! Tudi na to so se že naprej pripravili, ker so cerkovnika Grafenauerja izročili orožniku, da ga v zakristiji straži. Seve, tisti čas, ko so bili oni v grobnici, bi bil on nevaren aparat že lahko drugam prenesel, kakor mačka mlade. Ako bi ga ne bil orožnik stražil, bi ga bili najbrž tudi tega obsodili. Tako je pa tudi tabernakeljska preiskava dognala: "Nichts gefunden! Nič sumljivega nismo našli."

Še eno upanje jim je ostalo — orglje. Tisti, ki jih je s tem potegnil, jim je dejal, da je videl cerkovnika z lučjo okrog orgelj hoditi. Seve, kjer je cerkovnik tam mora biti tudi župnik. Vse orglje so pretipali in preiskali, da, kakor čujem, še danes niso v pravem redu. Vse zastonj, njega ni, telefonskega aparata nikjer. Z dolgimi nosovi so odšli.

Kako so o vspehu na višje mesto poročali mi ni znano. Le to vem, da se je general Rohr nasproti višji cerkveni oblasti glede mojega zapora opravičil in zahtevo, naj se me na novo ograniči (konfinira),

takole utemeljeval: "Sicer se ni pri Trunku ničesar sumljivega našlo, toda on je z vsemi "žavbami" namazan in inteligen ten zadosti, da je pravočasno vse poskril, kar bi ga znalo količkaj kompromitirati." Na tu imaš! Neki moj sotrp in somučenec je pisal, da sem en Revček Andrejček, c. kr. gospoda je imela pa tak strah pred mojo inteligantnostjo. Komu naj potem verjamem.

Pa ne samo radi tega, ker so su-

Rev. P. Evstahij, O. F. M.

Prošnja k svetnikom.

Mili svetniki,
vsi ste veliki,
v milosti zlati,
v Bogu bogati!
Prošnje sprejmite,
mir podelite
našemu rodu
v slavo Gospodu!

Raja ste svatje,
sestre in bratje,
ljubav goreča
vaša je sreča.
Prošnje sprejmite,
v slavo Gospodu!
našemu rodu
vero sprositate

ponirali, da imam nekaj več kot drugi v glavi, ampak tudi radi tega, ker so mislili, da imam nekaj več v žepu, kakor drugi, sem bil pri njih v črnih bukvah.

Pa kaj to njim mar, kje sem jaz dobil denar! In vendar jim je bilo mar. Poslušajte, kako duhovito so so znali poiskati moje denarne vire. Trunk, je petičen — tako so kalkulirali ne samo vojaški gospodje, ampak tudi ljubljanski "Slovenski narod" — kje naj pride en župnik iz kmetske hiše po pošteni poti do toliko denarja, da si more privoščiti sprehode na Laško, v Egipt, Alžir, Ameriko, in to še ponovno? Njegov

cerkvenik Grafenauer ima veliko družino, malo plačo, a kljub temu ima ta cerkvena miš lično hišico, zemljišče in še kaj pod palcem. Odkod? In kako "nobel" živi Dr. Ghon. Njegova milostna se poleti dvo-vprežno, pozimi pa na saneh vozi okrog, kakor kaka baronica. In kar še tudi ni pozabljeno, čeravno se je že pred vojsko zgodilo, nadporočnik N., ki je imel afero radi izdajstva, je bil iz njene prijateljske družbe. Da je ta bogata trojica v ožji zvezi mej seboj, vemo. Grafenauer je Trunkov cerkovnik, Dr. Ghon je pod njegovo cerkvijo "šac" kopal. Kaj velja če niso bili tega "šaca" vsi ti trije tički deležni in je italijanskega izvora, veleizdajski Judeževi srebrniki. Tako so v svoji bujni domišljiji sklepali, sklepali toliko časa, dokler niso bili do živega prepričani, da je vse to gola, čista resnica. Da to ni samo moje neutemeljeno sumničenje, se vidi iz tega, ker so se pri poznejši preiskavi mojega doma, ki so jo napravili v moji odsotnosti, posebno zanimali za mojo "verthajmarco" in jo tudi odprli, misleč, da bodo dobili v njej kak laški "šac". Kajpada so se temeljito opekli, kakor vedno.

Da še vas ne bo začelo preveč srbeti, odkod smo mi trije koroški "Rotšildi" prišli vsak do svojega "bogastva", naj vam odkritosrčno povem.

Dr. Ghon je po svojem bratu prevzel posestvo z opekarno. Ker je imel srečo, je opekarno neki dunajski stavbinski družbi prodal. Kakor mi je njegova gospa pravila, je dobil zanjo okoli 100.000 K., kar je pred vojno nekaj pomenilo. Lahko je svoji lepi milostni "špogal" par konj in kočijo in še sam "živel". To je pa pri tistih someščanih, ki bi bili tudi radi kaj takega privoščili sebi in svojim boljšim polovicam, zbudilo zavist in sumnjo, da ni vse po pošteni poti pridobljeno. Menim, da je iz povedanega zadosti jasno, kako neutemeljene so bile te sodbe in obso-dbe. Niti enega laškega centezima ni bilo mej njegovimi kronami. Za to zastavim glavo.

In jaz? Ti vboge kronce! Na vsak način so jim hoteli vtisniti Judeževo “marko”. Nemci in nemčurji so bili v dno svojih “patriotskih” duš prepričani, da sem jih za njihove glave od Italijanov izkupil. Po mojem prepričanju bi jih bil za nje bore malo dobil, morebiti več za zelnote. Mej “brati” je pa šlo, da sem jih iztržil za glave — in menda še krofe zraven — naših slovenskih Korošcev, katere, da sem po nesrečnem izidu plebiscita Nemcem izdal in prodal. Toraj na vsak način “pretium sanguinis — cena krvi.” Jaz pa pravim, da če bi vsak podeželski župnik iz kmetske hiše tako gospodaril s svojimi kroncami, kakor sem jaz, bi jih lahko prav tako brez Judeževih grošev skupaj spravil, kakor sem jih jaz in si z menoj vred privoščil kak “sprehodek” v Ameriko in še kam drugam, kakor sem si ga jaz. Saj taka pota ne stanejo toliko, ako zna

človek varčno živeti. V Egipt me je stalo tisoč kron, ki sem jih kot podporo dobil. Za potovanje v Alžir in na Laško sem potrošil par stotakov. Amerika me je še največ stala. Da pa ne bo kdo mislil, češ, “Amerika in Amerikanci,” ti so mu napolnili “verthajmarco,” naj odkrito in po pravici povem, da sem moral poleg vsega dela za “boglonaj” še šest tisoč kron iz svojega žepa privedjati. Kljub temu sem si z božjim blagoslovom in svojimi rokami toliko prihranil, da sem mogel priti petič čez morje. A če komu drago, lahko še nadalje verjame, kar se je trosilo o meni. Jaz se tolažim z angleškim pregovorom: “We judge of others by ourselves.” Nemec pravi: Wie der Lump ist, so denkt er von den anderen. Slovenec pa: Kakoršen kdo je, tako sodi druge.

Še par besedi v obrambo vzor —

moža, Mihe Grafenauerja. Kako je on prišel do svojega doma? Jaz mislim, da mi ne bo zameril, če mu te vrstice slučajno kdaj v roke pridejo, ako kar naravnost povem: Pristradal ga je, on in njegova družina. In za to pristradano hišico je moral iti v ječo, v vednem strahu, da ga bodo lepega dne povišali na “gavge.” V resnici se mora človek, v čegar srcu vsaj zadnja iskrica poštenja še ni ugasnila, zgražati nad bandidstvom avstrijske soldateske, ki je na tak in podobne načine vlekla staro vlačugo Avstrijo iz blata. Trda je ta beseda, kajne, a ne pretrda za tistega, ki je na svoje oči gledal in na svoji koži čutil, kaka je bila njena ljubezen do Slovanov, ko je mej vojno prikipela do vrhunca. Od same ljubezni bi nas bila najraje pobešila in postrelila. Naj le počiva ta mačeha v nečastnem grobu, brez upanja na vstajenje.

V sredi v zlati skledi? — Naka!

TVOJ NEDELJSKI TOVARIŠ

Piše Rev. J. C. Smoley.

ZADNJA NEDELJA PO BINKOŠTIH.

In bodo videli Sina človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom. Mat. 24, 30.

Praznujemo zadnjo nedeljo po binkošti in z njo končujemo cerkveno leto. Spominjamo se danes, ob koncu cerkvenega leta, vseh milosti, ki smo jih v minulem letu prejeli, spominjamo se vseh dobrih del, spominjamo se pa tudi naših grehov.

In kakor je minulo cerkveno leto, tako bo minulo naše življenje. In tudi ob koncu našega življenja se bomo spominjali vseh milosti, katere nam je Bog podelil v naše zveličanje, spominjali se bomo pa tudi vseh grehov celega našega življenja.

In kakor bo minulo naše življenje, tako bo preminula tudi naša zemlja, tako bo preminulo življenje vsega človeštva; in ta dan se bomo vsi spominjali vsega, kar smo storili — kajti ta dan bo poslednja sodba.

Ta poslednja sodba bo jako važna; imenuje se dan strahu, dan groze, dan jeze, dan britkosti. Ne bo nam škodilo, če večkrat nanjo mislimo.

Zato nam sv. cerkev današnje nedelje čita evangelij o poslednji sodbi. Premišljajmo kratko, kar je. Odrešenik je učil o nji in vtisnimo si njegov nauk globoko v srce!

Uvažujmo najprej, kedaj je Kristus prorokoval o poslednji sodbi, o čemur nam pripoveduje današnji evangelij.

Tri dni pred svojo smrtjo je učil v templju in izrekel vsled trdovratnosti in zakrknjenosti Judov slede-

če besede: "Jeruzalem . . ., koliko-krat sem hotel zbrati tvoje otroke, kakor koklja zbira svoja piščeta pod peruti, a nisi hotel." (Mat. 28, 37—38). In nato je odšel iz svetišča v smeri čez Oljsko goro v Betanijo. Tu se je še enkrat ozrl nazaj na Jeruzalem. Ravno tako njegovi učenci. Zrli so krasno mesto, zrli krasni tempelj. In spominjali so se besed, ki jih je Gospod prerokoval o pogubi mesta. Bilo jih je strah; in eden je rekel: "Učenik pogledaj, kakšni kamni in kakšna stavba." Gospod pa je odgovoril: "Vidiš vse te velike zidine? Ne bo se pustil kamen na kamnu, ki bi se ne porušil." (Mark. 13, 2.). Žalosten se je Gospod vsedel, da bi se odpočil. Učence pa je še vedno mučila skrb, in zopet ga je eden vprašal: "Povej nam, kdaj bo to? In kakšno bo znamenje tvojega prihoda in konca sveta?" (Mat. 24, 3).

In na to je Kristus prorokoval obširno o koncu Jeruzalema in o koncu sveta, kakor smo slišali v današnjem evangeliju. Ne bomo premišljali o koncu mesta Jeruzalema, ne o tem, kako se je to prerokovanje spolnilo. Obrnimo pa naše misli k poslednji sodbi.

Kristus je označil najprej, kaka znamenja bo opaziti pred poslednjo sodbo. Rekel je, da bo opaziti razpuščenost na svetem mestu, gnusobo razdejanja. In bilo je tako. V jeruzalemskem templju so se vršile grozne reči: oskrunjen je bil celo s človeško krvjo.

In ravno tako razpuščenost, ravno tako gnusobo razdejanja bomo videli pred poslednjo sodbo. Vstali bodo krivi proroki, ki bodo skušali zapeljati ljudi in jih odvrniti od Kristusa. Delali bodo velike čudeže, in bodo zapeljali mnoge, ki niso trdni v veri. Kristus pravi: "Vstali bodo

krivi Kristusi in krivi preroki in bodo delali velika znamenja in čudesa, tako da bi v zmoto zapeljali tudi izvoljene, ko bi bilo mogoče." (Mat. 24, 24).

Čudesa bodo delali krivi proroki, in na ta način jih mnogo zapeljali. Mnogim se bo vse to zdelo nerazumljivo, a Gospod je vse to naprej povedal.

In nastala bodo znamenja poslednje sodbe v naravi sami. Odrešenik je rekel: "Takoj po stiski tistih dni pa bo otemnelo solnce, in luna ne bo dala svoje svetlobe, in zvezde bodo padale z neba, in moči nebeške se bodo majale." Red, ki vlada sedaj v vesoljstvu, bo izginil.

Nato se bodo začela prikazovati neposredna znamenja poslednje sodbe.

"Prikazalo se bo znamenje Sina človekovega na nebu," pravi Gospod.

In kako bo to znamenje? Znamenje Odrešenika je križ, križ se bo prikazal na nebu. S križem je Odrešenik odrešil svet, križ bo znamenje njegovega prihoda k sodbi.

Takrat se bodo tresli vsi, ki so bili sovražniki križa na svetu; križ jim bo znamenje groze.

Pravičnim bo križ v tolažbo! Pozdravljen sv. križ, upanje naše!

"In bodo videli Sina človekovega priti na oblakih neba z veliko močjo in veličastvom," pravi Gospod dalje.

Prvi prihod Gospodov na svet, ko se je rodil v Betlehemu, je bil ponižen, rodil se je v hlevu in ležal v jaslih. Drugi njegov prihod bo slaven, veličasten.

In bo poslal svoje anđele s trobento in z močnim glasom bodo zbrali izvoljence od vseh štirih vetrov, od konca pa do konca neba.

Pričela se bo sodba!

To je nauk Gospodov o poslednji sodbi. In h koncu pravi: "Resnično vam povem: Nebo in zemlja bosta prešla; moje besede pa ne bodo prešle." Naj tedaj nikdo ne dvomi, da poslednje sodbe ne bo!

Česa naj se, prijatelji moji, mi iz tega učimo?

Mi vsi bomo stali pri tej poslednji sodbi. Sv. apostol Pavel piše: "Mi vsi se moramo prikazati pred sodnim stolom Kristusovim, da bo vsak prejel v svojem lastnem telesu, kar je storil, dobro ali hudo." (11. Kor. 5, 10). Spominjajmo se vedno te resnice! Bodimo verni učenci Kristusovi v svojem življenju. Ko bo prišel dan poslednje sodbe, bomo z radostjo in upanjem zrlí proti nebu, ker križ, znamenje prihoda Gospodovega, nam ne bo v strah, ampak v tolažbo. Amen.

—o—

PRVA ADVENTNA NEDELJA.

Noč je prešla, dan se je približal. Vrzimo torej od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe.

— Rim. 13, 12.

Z današnjo nedeljo se pričeuja sveta adventna doba.

Pred devetnajst sto leti imelo je človeštvo tudi advent, in sicer dolg advent; štiri tisoče let je čakalo in se pripravljalo na prihod Odrešenikov. Odrešenik je prišel, adventna doba je minula; "noč je prešla, kakor pravi apostol Pavel, "dan se je približal."

V spomin Gospodovega prihoda praznujemo vsako leto praznik Gospodovega rojstva; slavimo pa tudi advent — to je doba priprave na Gospodov prihod, kajti na praznik rojstva Gospodovega prihaja Gospod zopet k nam: prihaja s svojimi milostmi, vstopa v naša srca in naše duše, da bi v njih prebival, kakor je prebival v betlehemskem hlevu.

Vprašanje je: kako naj slavimo to adventno dobo, kaj nam je storiti da bo Odrašenik res k nam prišel?

Odgovoriti vam hočem na to vprašanje z današnjim premišljevanjem.

—o—

Troje je, kar moramo storiti v adventni dobi kot pripravo na Gospodov prihod: 1. vreči moramo od sebe dela teme; 2. vzbuditi hrepenenje po Zveličarju; in 3. približati se Zveličarju.

1. — Vreči moramo od sebe dela teme.

Slišali ste, kaj piše apostol Pavel v današnjem listu: "Bratje, noč je prešla, dan se je približal. Vrzimo torej od sebe dela teme." "Kakor po dnevu hodimo pošteno, ne v požrešnosti in pijančevanju, ne v prepiru in zavisti, temveč oblecimo Gospoda Jezusa Kristusa."

To je prvi pogoj Gospodovega prihoda k nam in to je prva priprava na njegov prihod: Vreči moramo od sebe dela teme! Kdor tega pogoja ne izpolni, on čaka zastoj na Gospodov prihod.

Glejte, s temi besedami, s katerimi nas sv. Pavel opominja, da bi vrgli od sebe dela teme, je bil sv. Avguštin pripeljan na pot k Zveličarju. V svojih mladih letih je bil sv. Avguštin velik grešnik; udan vsakovrstnim strastem in grehom. Bo li i njemu zasvetila luč zveličanja? Da, zasvetila mu je, kakor Bog vsakemu pošilja žarek milosti in ljubezni. Bil je na vrtu, in tu je naenkrat slišal petje, kakor da bi pel otrok v sosedovem domu, in vedno in vedno so se ponavljale besede: "Vzemi in čitaj!" Avguštin je poslušal ta glas in hitel k prijatelju Alipiju, katerega je pred malo trenutki zapustil, in pri katerem je čital liste sv. Pavla. Vzel jih je zopet v roke, in prva stran, ki se mu je odprla, so bile gori omenjene besede, katere sem vam iz današnjega lista prebral, s katerimi apostol Pavel opominja Rimljané, da naj odvržejo od sebe dela teme. Sv. Avguštin je čital: "Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijančevanju, ne v prepiru in zavisti, temveč oblecimo Gospoda Jezusa Kristusa." Pri teh besedah se je Avguštin zamislil. Sedaj mu je bilo jasno, da edino ta pot pelje k Zveličarju. Ker je imel dobro voljo, padle so te besede na rodovitno zemljo: iz grešnika Avgu-

ština je postal svetnik Avguštin; božja milost je dokončala delo.

Prijatelji moji! Postojmo tudi mi pri teh besedah sv. Pavla: "Vrzimo od sebe dela teme . . . Kakor po dnevi pošteno hodimo . . ." Ne tlačijo li morda i naših duš dela teme? Je li mogoče, da pridemo s takimi deli k Gospodu?

Odgovor na to si dajte sami! Prosim vas: Vrzite od sebe dela teme, oblecite Gospoda Jezusa Kristusa! Če nočete poslušati mene, poslušajte apostola Pavla!

Na ta način slavimo in preživimo advent, in to bo najlepša priprava na Gospodov prihod!

2. — In drugo, kar moramo storiti v adventu, je: **Vzbujajmo hrepenenje po Zveličarju!**

Hrepenenje bo pripravilo dušo. Kako pa vzbujajmo to hrepenenje? Navodilo nam daje krasen vsklik prorokov v Starem Zakonu, vsklik katerega slišimo v adventni dobi vsako jutro pri zornici: "Rorate coeli — ve nebesa ga rosite!"

Nebesa naj rose Zveličarja! To naše srce je popolnoma suho vsled vsakdanjih skrbi, našo dušo zapečuje svet: Pridi, Gospod, pridi in osveži naše srce, kakor osvežuje rosa suho zemljo, razsvetli in oživi, daj moč naši duši, da bomo po tvoji volji živeli in enkrat k tebi dospeli!

Tako molimo celi adventni čas, zjutraj in zvečer!

3. — In tretje, kar nam je storiti, je: **Približajmo se Zveličarju!**

Približajmo se mu! — Kje bomo pa iskali, kje našli Zveličarja, da bomo blizu njega?

Gospod sam nam to pove! Povedal je to že s svojimi otroškimi usti, ko je imel dvanajst let; povedal je to svoji materi Mariji in varuhu Jožefu, ko sta ga z žalostjo iskala, ko je po velikonočnih praznikih zaostal v Jeruzalemu. "Ali nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?" Kar je mojega Očeta, pravi Jezus; njegovega Očeta je sicer vse, a vendar posebno prebivališče njegovo je cerkev. Tu v cerkvi je Jezus Kristus pričujoč. Tu si je usta-

novil svoje prebivališče med ljudmi, tu prebiva med nami v Presv. Rešnjem Telesu. Tu se za nas daruje vsaki dan pri daritvi sv. maše. Tu sem prihajamo pogosto v tej adventni dobi. Še predno zasvita dan, opravljaja sv. Cerkev sv. mašo-zornico, da bi tako označila, da je Kristus luč in da je z njegovim rojstvom prišla luč na svet. S krasnimi adventnimi pesmimi hrepeni po Odrešeniku! Prihajajmo v cerkev, približajmo se Gospodu! Gospod bo prišel k nam, prišel poln ljubezni, poln milosti in resnice. In pripravil si bo v naši duši prebivališče, naša duša bo njegov tabernakelj, on ne bo pripustil, da bi se naša duša pogubila.

Na ta način praznujmo advent! Kakor po dnevi pošteno hodimo in oblecimo Gospoda Jezusa Kristusa! Amen.

DRUGA ADVENTNA NEDELJA

Ali si ti, ki naj pride, ali naj čakamo drugega?

— — Mat. 11, 3.

Sv. Janez je poslal iz ječe dva svojih učencev k Kristusu Gospodu, da bi ga vprašala: "Ali si ti, ki naj pride, ali naj čakamo drugega?" Kristus pa jima je odgovoril: "Pojdita in povejta Janezu, kar sta slišala in videla. Slepci spregledujejo, hromi hodijo, gobavi se očiščujejo, gluhi preslišujejo, mrtvi vstajajo, in ubogim se evangelij oznanja."

Prijatelji moji! Ta čudežna dela Gospodova jasno pričajo, da je on obljubljeni Odrešenik in bodo pričala na veke. O tem ne bomo premišljevali. Pač pa obrnimo to Janezovo vprašanje na nas same in se vprašajmo: Smo li taki, kakoršni bi morali biti? Smo li pravi učenci Gospodovi. Smo li v resnici kristjani? Ta vprašanja so važna, kajti edino le pravi učenec Gospodov sme upati, da bo zveličan. Zato premišljajmo danes o teh vprašanjih.

Si li tak, kakoršen moraš biti? Si li v resnici pravi kristjan, pravi učenec Gospodov? Po kakih zname-

njih pa poznamo pravega kristjana? Kake lastnosti pa mora imeti pravi kristjan?

V prvo mora biti krščen. Prejeti mora Kristusov krst. "Pojdite in učite vse narode in jih krščujte," zapovedal je Gospod svojim apostolom. Kdor ni krščen, ta se ne more imenovati kristjan. Imamo krst vode, krst krvi in krst želja.

Krst vode je krst, kakor ga običajno vidite, ko duhoven oblije krščenca z vodo in zgovori besede: "Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in sv. Duha."

Krst krvi je ta, kakor so ga prejeli mučenci, ki sicer niso bili krščeni z vodo, ampak so dali svoje življenje za Kristusa. On je sám rekel: "Kdor izgubi svojo dušo zaradi mene, jo bo našel" (Mat. 16, 26.) Tak krst so prejeli nedolžni otročiči betlehemiški; niso prejeli krsta z vodo, pač pa so dali svoje življenje za Jezusa. Tak krst je prejela sv. Emerencijana, ki se je pripravljala na sv. krst, pa so jo pogani na grobu sv. Neže zgrabili in jo usmrtili. Tak krst je prejel oni poganski vojak, ki je pazil na štirideset mučencev na ledu — — obsojeni so bili k smrti, da zmrznejo na ledu, eden je odpadel; poganski vojak pa je vstopil na njegovo mesto, se priznal kristjana in umrl z ostalimi devetintrideseterimi kot mučenik.

Krst želja so prejeli ti, ki so želeli biti krščeni, pa radi tega ali onega zadržka niso mogli sv. krsta prejeti, in so v tem hrepenenju po krstu umrli

Mej te spadajo vsi oni, ki so se in se bodo izven Cerkve zveličali. Dobra volja storiti vse, kar Bog zahteva za doseg zveličanja, jim je oz. jim bo očprla raj.

Krst je torej prvi pogoj, da smo Kristusovi učenci.

Toda krst sam ne zadošča. Da je kdo pravi kristjan, mora imeti **Kristusovo vero**. Krst brez vere še nikogar ni naredil pravega kristjana. Žalibog je mnogo takih ljudi. Koliko se jih da krstiti samo radi časnega dobička! Koliko se jih da krstiti le navidezno! S krstom tak člo-

vek še ni postal kristjan. So tudi taki kristjani, ki sicer pravijo, da verujejo v Jezusa Kristusa, a v srcu te vere nimajo: ti niso Kristusovi učenci. Kristus sam pravi o takih ljudeh: "Gospod, Gospod, ali nismo v tvojem imenu prerokovali in v tvojem imenu hudiče izgnali?" In takrat jim bo izjavil: "Nikdar vas nisem poznal, poberite se od mene, ki delate krivico" (Mat. 722—23). Pod krinko mojega imena ste delali krivice! Imeli ste vero na jeziku, a niste je imeli v srcu; na zunaj ste goljufali ljudi, a mene niste mogli ogoljufati: "Nikdar vas nisem poznal, poberite se od mene, ki delate krivico!"

3. Da je kdo pravi učenec Gospodov, mora imeti dela.

Kristus je rekel Janezovim učencem: "Povejta Janezu, kar sta slišala in videla. Slepci spregledujejo, hromi hodijo, gobavi se očiščujejo, gluhi preslišujejo, mrtvi vstajajo, in ubogim se evangelij oznanja." Moja dela poglejta, jima je rekel!

To velja tudi o nas: s svojimi deli moramo pokazati, da smo res kristjani. "Ne vsak, ki mi reče: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak ta, ki stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, pojde v nebeško kraljestvo" (Mat. 7, 21.)

S tem seveda, če kdo greši, še ne neha biti kristjan; še pravični pade, kakor pravi sv. Pismo, sedemkrat na dan; vsaj se je še Peter težko pregrešil proti Gospodu. Toda pravi kristjan hitro vstane, če pade; on obžaluje svoje grehe in se očisti v sv. spovedi. Kdor pa kopiči greh na greh, kdor ne prejema zakramentov, kdor ne hodi k sv. maši, kdor ne praznuje Gospodovih dni — — povejte mi sami, naj li takega imenujemo kristjana, pravega učenca Gospodovega?

In kdor sramoti cerkev, mesto da bi jo poslušal, kdor hujska proti cerkvi po zborovanjih in časnikih — — ali naj takega imenujemo pravega kristjana, če je tudi krščen? Kristus sam nam odgovarja: "Če pa cerkve ne poslušata, naj ti bo kakor pogani in cestninar" (Mat. 18, 17).

To so torej pogoji, katere mora kristjan spolniti, če hoče biti v resnici kristjan, v resnici učenec Gospodov: mora biti krščen, mora imeti vero in mora živeti po veri.

Vprašajte sedaj same sebe: Imate li vse te pogoje? Krščeni ste, imate pa li tudi trdno vero v Jezusa, živite li po Jezusovi veri?

Toda ne vprašajte samo sebe o tem, glejte tudi na črtnice. Kristus Gospod je svaril pred lažnjivimi preroki: “Varujte se lažnjivih prerokov, ki prihajajo k vam

v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi” (Mat. 7, 15). Takih lažnjivih prerokov prihaja le premnogo med nas — v knjigah in časnikih. Prihajajo v ovčjih oblačilih, pravijo: “Tuđi mi smo kristjani, tudi mi smo katoličani,” in vas hočejo zapeljati. Oglejte si dobro to ovčje oblačilo, s katerim se oblačijo. Bodite previdni, predno jih pustite v svojo hišo! Smo katoliški list, pravijo! S svojim “katoličanstvom” so pa veri več škodovali, ko brezver-

ci! Bodite previdni, predno pustite tak list v svojo hišo! Na zunaj vas lahko goljufajo, zato se pa vprašajte, imajo li ti ljudje resnično, pravo trdno vero, poslušajo li cerkev, poslušajo li škofe? Le če boste videli, da se njihova dela vjemajo z njihovimi besedami, potem morete reči, da so res kristjani, da so res katoliški.

Daj, Oče nebeški, da bi bili vi vedno pravi učenci Kristusovi, da bi se i o vas izpolnilo, kar je Gospod rekel: “Kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik” (Jan. 12, 26.) Amen.

Najkrajša pot v zakonski pekel.

Kaj meniš katera je? Mešan zakon. Sledeči zgled naj ti to potrdi: Katoliško dekle ni imelo ušes, ko ji je župnik na vse mogoče načine odsvetaval, vzeti protestantovskega zdravnika. “Ah, ko me ima pa tako rad in je vse pripravljen storiti, kar hočem. Ne samo mene bo glede vere popolnoma pri miru pustil, tudi otroke bom lahko vse katoliško vz-

gojila!” S tem kopjem je odbijala vse župnikove nasprotne svete in ga vzela. A le prekmalu je spoznala, kako jo je goljufal. Na skrivaj je morala hoditi v cerkev, kadar je bil on okrog bolnikov. Gorje ji, če je to zvedel. Istotako je otroke le skrivaj smela poučevati v katoliški veri. Kolikokrat so ji otroci dejali: “Mama, skrij katekizem, papa gre!” Kako jo je to bolelo. In če jo je nena-

doma zalotil pri tem delu, ji je ves razjarjen dejal: “Do štirinajstega leta jih le trapi s temi neumnostmi, potem jih bom pa jaz vzel v roke, da jim izbijem to praznoverje.” — Dekle, če hočeš tedaj na vsak način v zakonski pekel, potem le mešan zakon skleni. Samo jokati hodi potem kam drugam, ne k duhovniku, ki ga nočeš zdaj poslušati, ko je še čas.

Molimo za duše v vicah!

Konrad Bolanden:

Šentjernejska noč.

Zgodovinski roman.

Prosto preložil:

Rev. J. C. Smoley.

"O, jaz vidim, kako bo vse prišlo!" prekinil je Autremont molk.

"Kaj bo prišlo?"

"Tvoj pogin, — — tvoj krvav konec! Ko bi ne bila Katarina Medici zabranila, državni zbor bi te bil že davno proglasil za izdajalca domovine, davno te že obsodil na smrt in razpisal darilo na tvojo glavo. In zgodilo se bo! Zgodilo se bo, če ne kreneš na drugo pot."

"Ni nemogoče!" odvrnil je Coligny. "Vsaj so še največjega prijatelja človeštva, Odrašenika sveta, križali kot hujskača in vpornika. — — Bodočnost mi ne dela nikakih skrbi. Sedanjost je naša, in to moramo porabiti."

Sluga je s srebrnim svečnikom stopil v sobano.

"Se li grofica Blanka še ni vrnila?" vprašal je admiral.

"Že pred dobro uro. Bila je v prednji sobi, da bi pozdravila grofa."

"Za danes pustiva ta predmet," je rekel Autremont, ko je sluga odšel iz sobane. "Jutri bom poskusil še enkrat, da rešim svojega prijatelja."

"Da, priznati moram, ti si res nevaren velikanskemu delu," dejal je smehljaje admiral. "V zadnjem trenutku bi se ti morda posrečilo, da bi me izneveril moji nalogi."

Autremont se je podal k svoji vnukinji.

"Misli dobro in je dobronarčen," govoril je Coligny sam pri sebi. "Toda prekratkoviden je, da bi mogel razumeti moje stremljenje. — — Čast — — hm! Krasna perjanica in blesteča se oprava za vsakega pravega viteza; — — toda sovražnik in

— — čast! No, " — — nevoljno je zamahnil z roko.

Potem je potegnil pismo iz žepa in ga pazljivo bral.

"Jako lakomen in pohlepen gospod, vojvoda Zweibrueckenški!" je dejal majaje z glavo. "Za svojo osebo zahteva kot svoj delež dvatisoč goldinarjev v zlatu, — — za svojo malo armadico prosto ropanje po papističnih pokrajinah, k temu še stoinpetdeset tisoč tolarjev, — — res lepe zahteve! Vojvoda in njegovo vojaštvo morajo dobiti, kar zahtevajo. Dobro, da pride, z njim pride pa tudi grof Wolfrand Mansfeld s svojimi konjeniki. Elizabeta Angleška bo pomagala, kakor vedno, — — Hugenoți so jako darežljivi, — — blagajnice so napolnjene, — — plemstvo hrepeni po boju, — — predikanti so ljudstvo nahujskali in navdušili, — — kmalu se bo krvavi ples zopet pričel!"

Obmolnil je in se zamislil.

BEZA.

Naslednje jutro je čakal poročnik Riviere, kakor je imel navado vsaki dan, na admiralove ukaze. Slonil je na oknu prednje sobe in navidezno opazoval grb rodbine Chatillonske, ki je bil naslikan v srednjem, velikem oknu. Noben strokovnjak v tem bi ne bil proučaval živali in polj na grbu tako dolgo, kakor je to delal ravno sedaj markez. Podoben je bil učenjaku, ki hoče proučiti vsako najmanjšo stvarico. Tudi v tem je bil Hugo podoben mnogoterim raziskovalcem, da je opazoval natanko predmet glede njegove zunanosti, da se pa ni nikoli zamislil v njego-

vo notranjost. Ne glede na izvor in pomen raznih znamenj v grbu, markez niti ni vedel, da je to grb, kar vidi naslikanega v oknu; tako je bil zatopljen v živo podobo, v primeri s katero so krasne zlate podobe v oknu popolnoma izginile. V samotni prednji sobi ni bilo za njega bolj zanimive zabave, kakor da je sanjari v občutkih, ki so se nanašali na resnične in dozdevne vrline grofice Blanke. Neizpodbitno je bila ona po sodbi Riviere-ovi največja krasotica v Franciji. Ravno tako neizpodbitno je bilo njegovo vedno večje nagnjenje do nje. Jako ga je pa mučil dvom, če vrača grofica njegovo tiho ljubezen; kajti Blankine besede in njeno vedenje niso nikoli prekoračile mej dostojnosti, imenovala ga je trikratnega rešitelja njenega življenja. Toda zastoj je gledal, vrača li ona njegova čustva. — — Sprva je bil radi tega žalosten, pozneje se je pa pričel bati, ko je spoznal vzroke, zakaj je Blanka proti njemu tako mlačna. Kako naj ona čisla človeka, — — o ljubezni ne more biti niti govora — —, kojega sovorniki so proglasili katoličane za malikovalce, katere treba pokončati in zatreti? Ni bilo li ravno to nespravljivo nasprotje verskega stališča med njim in Blanko tisto brezdnno, prepad, katerega ni mogoče premostiti? Ga li ni vedno na to opozarjala pri vsaki besedi, ko je povdarjala pri vsaki priložnosti svojo katoliško vero? Rešil jo je sicer iz krvavih krempljev Hugenofov, to je pa storil v protislovju z duhom stvari, za katero se je navidezno boril.

Razun tega si je pa moral po zadnjih dogodkih in skušnjah priznati,

da se je izneveril onemu evangeliju, kakor ga je učil Caleb in ostali člani sodišča starešin. Ali je evangelij krvoželjnih fanatikov res Kalvinov evangelij, tega sedaj še ni vedel. Dosedaj se za versko vsebino celega revolucionarnega gibanja ni čisto nič brigal. Stopil je pod prapor Coligny-jev, kakor je to storilo tisoče drugih plemenitašev, ki so hoteli streti gospodoželjnost stranke Gizov, branil je edino le stanovske pravice plemenitašev. Več o pomenu vojne ni razmišljal. Sedaj ga je pa silila ljubezen do Blanke, da bi proučil bistvo kalvinizma. Pri tem se mu je porodila skrivna želja, da bi imeli fanatiki v St. Denis prav, ko so trdili, da bo radi Blanke zapustil vero, katera jih sedaj loči.

V teh razmišljanjih ga je prekinil vstop moža. Nosil je obleko predikantov, ki je bila na rokavih in robu lepo obrobljena. Bil je v najlepših moških letih, duhovitega obraza in jako živahnega pogleda. Ta mož je bil Teodor Beza, po Kalvinovi smrti duhovna glava protestantov v Franciji in Švici. Ker je imel dohodke dveh župnij, razun tega je pa še od brata podedoval precejšnje premoženje, živel je v prejšnjih letih jako razuzdano. Potem se je oženil in prestopil k Kalvinovim naukom, katere je skušal s znanstvenimi spisi razširjati. Ko ga je Kalvin pridobil za svoje zmote, je šel l. 1559. v Ženevo, zadobil tam meščanske pravice, postal profesor, predikant in rektor akademije, koje ustanovitev je v prvi vrsti njegovo delo. Večkrat je potoval v raznih misijah na razne protestantske dvore, in njegova diplomatska prebrisanost je vedno dosegla vspeh. Kraljico Ivano Navarsko je tako navdušil za protestantizem, da je ukazala podreti vse katoliške cerkve in samostane v Nerac-u in dala tam sezidati prvo protestantsko molitvenico. Na politično in versko gibanje v Franciji je imel velik vpliv. On je nahujskal, da so se Hugeni vprli, in da so kraljevi principi smrtno sovražili kraljevo vladarsko hišo. Celó zavrattnega umora vojvode Franca Lotarin-

škega ni samo odobral, ampak rekel celo, da je Poltrot storil to po božjem navdihnjenju.

Že prisotnost takega moža v Coligny-jevi hiši je kazala, da bo prej ali slej izbruhnul nov upor protestantov.

Hugo je pozdravil Kalvinovega naslednika, ki se je hinavsko ljubeznjivo bližal admiralovemu ljubljencu.

‘Li morem govoriti z admiralom?’ vprašal je po kratkem odzdravu.

‘Ravno ta trenutek ne, gospod magister! Prijatelj izza mladih let, grof Artur Autremontski, je sedaj pri admiralu.’

‘Grof Autremont, — — brez dvoma delaven, goreč, veren plemen-

Rev. P. Evstahij:

“IN NATO — SODBA”

Na drugem svetu bom spregledal
že bom pred Sodnikom stal! —
Ah, kaj Gospod mi bo povedal,
kako bom jaz odgovor dal?! —

“Glej milosti za dva svetnika
dovolj —” poreče Stvarnik moj.
O duša, — kakor trepetlika —
sedaj se boj, sedaj se boj!

taš,” dejal je Beza z glasom, ki je kazal, da Beza ne ve, pri čem da je.

“To ravno ne! Sin in vnuk Autremontov sta sicer padla na polju časti za dobro stvar, — — stari grof se pa za celo gibanje popolnoma nič ne briga.

Beza je zmajal z glavo, videti je bilo, da so ga te besede jako neljubo dirnile.

“Da sem vas tu srečal, me veseli; je kakor nalašč, da morem z vami med štirimi očmi govoriti, gospod magister!” nadaljeval je Hugo. “Ako vam drago, govoril bi z vami do avdijence o stvareh, ki se tičejo grofa Autremonta; vprašal bi vas

rad nekatere stvari, o katerih bi me vi lahko poučili.”

“Z največjo radostjo bom to storil, gospod markez!” odgovoril je Beza, ki je takoj spoznal, da bo ta razgovor za njega velike koristi. “Hodiva po sobi gori in doli, — — torej, kaj je vaša želja?”

Hugo je pripovedoval na široko, kaj se je dogodilo pred Dubourgom, opisal mu je tudi dogodke pri sodišču starešin.

“Jako me je presenetilo,” nadaljeval je Riviere, “ko sem slišal iz ust predikantov, da je božji ukaz, da se morajo zatreti vsi katoličani. Še bolj sem se pa zavzel, ko je predsednik izjavil, da je Kalvin sam ukazal sežgati Serveta, Grueta in druge krivoverce pri živem telesu. Sedaj vprašam vas, gospod magister, kaj je resnica na vsem tem?”

Beza je pogledal po strani mladega moža, kojega vprašanje ga je vidno iznenadilo.

“Dovolite, da vas jaz nekaj vprašam, predno odgovorim, gospod poročnik! Smatrate li vi za pravično in za obstoj države neobhodno potrebno, da se pomore morilci, cestni roparji in drugi taki zločinci?”

“Brez dvoma!”

“Zakaj, gospod markez? Zakaj, — — brez dvoma?”

“Ker so ti zločini nezdržljivi z npravnim redom v državi.”

“Čista in gola resnica, gospod markez! Kaj je torej višje, vznešenjše, svetejše, — — državni red ljudi, ali verski red Boga? Ljudske postave, ali božje pravice? Jaz se ne bojim nikakega ugovora, če trdim, da je božja resnica, božje razodevanje toliko vzvišenejše nad človeškimi postavami in odredbami, kolikor je Bog vzvišenejši nad človekom. Ako kaznuje postava zločine proti državi, proti lastnini s smrtjo, toliko bolj se morajo kaznovati zločini zoper Boga in njegovo razodenje s smrtjo. Servet, Gruet in drugi so pa bili zločinci zoper Boga in njegovo razodenje. Servet je tajil in preklinjal Boga. Preroke je imenoval “sanjaške norče,” — — Kristus in apostole “sleparje in go-

ljufe." Si li moremo misliti večji zločin, kakor če postane kriva vera pravo bogokletstvo, to je: — če kdo zaničuje besedo božjo in cerkveno postavo v slepi, zlobni trdovratnosti, če skuša še druge zapeljati in jih pogubiti? Umor, prešestvo, tatvina in drugi zločini so grehi proti družbi, toda le v toliko, kolikor se da ceniti njihova škoda; kdor pa skuša uničiti, zatreti božjo službo, ta zapali ogenj, ki se da pogasiti edino le s smrtjo tisočerih in tisočerih. Ali naj zaostaja duhovni urad, ki ima čuvati čast živega Boga, za pogan, na primer Atenci, ki so bogotajstvo kaznovali s smrtjo, in vendar je šlo tam le za malike in praznoverje? Ali, naj se tak, ki razžali božje veličanstvo, ne kaznuje s smrtjo, če že navadno žaljenje veličanstva tako kaznujemo?"

Ta opravičba postopanja proti Servetu in njegovim tovarišem, katero je Riviere še pred nekoliko trenutki obsojal, ga je tako iznenadila, da v prvem hipu ni bil zmožen, da bi bil učenemu magistru na njegova izvajanja kaj odgovoril. Bil je kakor omoten. Vendar se je upiral njegov čut proti opravičenosti smrtne kazni. Ako je pomislil, da bi bili Hugeni lahko s polnim pravom sežgali Blancko edino le iz vzroka, ker je bila stanovitna katoličanka, potem se je zgražal nad tako krvoločnostjo.

Molče je stopal ob Bezovi strani in premišljeval, kar je slišal. Iskal je dokazov, s katerimi bi mogel braniti svoje čustvovanje pred magistrstro trdosrčnostjo.

"Potemtakem je ravnalo sodišče starešin v St. Denis popolnoma v soglasju s Calvinom," nadaljeval je Beza po kratkem molku. "In Calvinovo postopanje proti krivovercem in brezvercem in bogotajcem je popolnoma v soglasju z božjimi ukazi Judom, da naj iztrebijo pogane. Vsi reformatorji hvalijo Calvinovo povsem opravičeno, lahko rečem, svetopisemsko strogost. Celo mehki pohlevni in tihi Melanchthon je pisal Calvinu glede sežiga Serveta: "Affirmo etiam, vestros magistra-

tus juste fecisse, quod hominem blasphemum, re ordine judicata interfecissent," — — to se pravi, jaz soglašam v tem, da so vaše oblasti pravilno ravnale, kdor so bogotajca in bogokletnika po rednem sodnem postopanju umorile." Še več! V cerkvi v Ženevi proglasili so Calvinove verske nauke kot državni zakon, tako da se vsak, ki nauka ne sprejme, s smrtjo kaznuje, kot veleizdajalec. Zato je oče Calvin s ponosom mogel reči: "Vsak naj pogine, kdor napada čast božjo."

"Če je temu tako," dejal je Riviere s prikrito razgorečenostjo, "potem pa ravnajo francoski protestantje vseskozi hvalevredno in popolnoma v duhu Kalvina, če pobijajo katoličane, podirajo in sežigajo njihove cerkve in samostane in more redovnike in redovnice."

"Brez dvoma, — — če delajo to iz čistega, svetega namena."

"Iz svetega namena, gospod magister?"

"Iz namena, da pokončajo kraje malikovalstva, da zaterejo zakrknjene in trdovratne krivoverce in sovražnike božje."

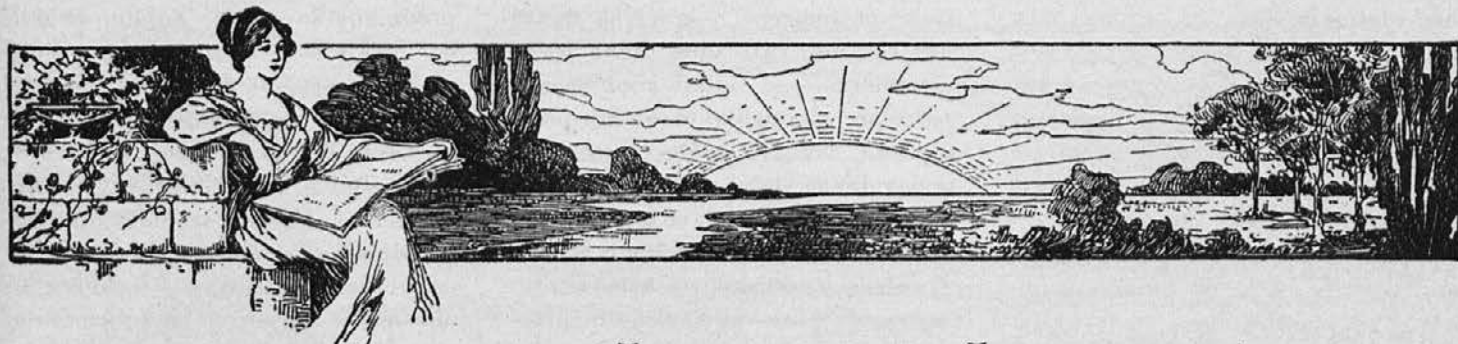
"In če ravnajo katoličani ravno tako? S kako pravico se pa potem pritožujemo, če ravnajo na enak način s protestanti? Večkrat sem že slišal iz ust naših predikantov, kako so obsojali in preklinjali špansko inkvizicijo in slikali kralja Filipa kot največjega krvoločneža in divjaka. Zakaj? Španski kralj Filip in njegovi inkvizitorji so ravno tako pobožni in sveti možje, če preganjajo in koljejo protestante, kakor so protestantje pobožni ljudje, ki ravnajo po ukazu in volji božji, če preganjajo in zatirajo katoličane. Enaka pravica za vse, gospod magister!"

"Si duo faciunt idem, non est idem, — — če dva storita ravno isto, vendar ni ravno isto," odvrnil je Beza. "Je isto postopanje, a vendar je bistven razloček. Papisti preganjajo in more pravoverne otroke božje, — — protestantje preganjajo in more krivoverce, malikovalce, sovražnike božje."

"Po vaših nazorih, gospod magister! Katoličani so ravno tako prepričani o napačnosti naše krive vere, kakor smo mi prepričani o krivi veri katoličanov. Če jih je Calvin sežigal kot krivoverce, jim mi tega ne smemo očitati; ravnali so edino le po Calvinovih načelih. Jaz celo trdim, da so po ravno teh Calvinovih načelih katoličani opravičeni, da more drugoverce, niso pa opravičeni protestantje. Zakaj? Katoličani verujejo, da sme edino le cerkev razlagati sv. Pismo, da je torej vsakdo krivoverec, ki razlaga sv. Pismo drugače, kakor je razlaga cerkev. Reformatorji pa uče, da ima vsak pravico razlagati sv. Pismo, kakor mu ljubo in drago. Iz tega sledi, da ne smejo protestantje nikogar smatrati za krivoverca, tudi katoličanov ne, ako si razlagajo sv. Pismo v protislovju z Lutrom ali pa Calvinom."

"V tem se nekoliko motite, gospod markez! Samo nemški protestantizem dovoljuje svobodno, poljubno razlaganje, nikakor pa mi. Vendar," nadaljeval je reformator, kakor da bi hotel končati to jako kočljivo stvar, "jaz ne bom obtoževal katoličanov, če sežigajo krivoverce bona fide. To je že tako navada. Že poganska država je smatrala krivoverce in bogotajce za zločince in sovražnike družabnega reda. Krščanska državna oblast ravna prav tako. Po prejšnjem in sedanjem pravu so kaznovali nasprotnike državne vere s smrtjo. Mislim torej, da sem zakonitost in potrebo takega postopanja poprej dovolj jasno dokazal."

"Jaz pa s tako trdosrčnostjo in strogostjo ne bom nikoli soglašal," rekel je markez. "Ako bi bilo po zakonu in po stari navadi dovoljeno, da koga radi vere preganjamo in usmrtimo, potem nimamo mi Hugeni nikake pravice, da se bojujemo proti kralju, ako nam popolnoma odreče versko svobodo. Kralj bi imel celo dolžnost, da zatire vse krivoverce, — — in mi protestantje bi bili uporniki proti zakonu in oblasti."

GLASNIK ŽENSKIH DRUŠTEV.

H. B.

Ogledala za ženske.

Kar je človeku vsakdanji kruh, to je ženski ogledalo. Prej sem s tem premalo, kot preveč povedal. Ko se ženska enkrat zave, da je drugim za ogledalo, ni več otrok, ki bi mamu vsako uro naganjala: Mama, lačna, kruha! Če ga dobi enkrat mej zajterkom in kosilom in zopet mej kosilom in večerjo enkrat, ji je tako poprečno zadosti. Da bi se pa mlada ženska, zlasti dekle, samo enkrat na dan v ogledalo pogledala, ji pa jaz ne verjamem, naj se mi še "prezeka" zraven. Saj sama ne ve, kolikokrat to stori. Po cestah, po karah, povsod skačejo ogledalovi zajčki, ki pričajo, da je ena Adamova hči zopet pozabila, kaka je. Kos kruha bi jo bilo gotovo sram v cestni kari otepati, ogledalo vzeti v roko in slučajno izgubljeno lepoto znova nadomestiti, da bo vsaj do večera držala, jo pa ni sram. Sicer je pa ni treba bití. Če jo drugi lahko gledajo, zakaj bi se sama ne smela. Sama v se se menda ja ne bo preveč zagledala, če ima morebiti tudi podlago za to.

A da se ženskam takoj v začetku mojega pisanja ne zamerim, moram takoj izjaviti, da mene njih ogledala prav nič ne "badrajo" in ne bodejo. Če bom kedaj dobil v Ameriki volilno pravico, pa bi mej tem prišel kak "prohibišen" zanje, bom glasoval proti njemu. Ženske ne smete misliti, da je vsak vaš sovražnik, kdor ne hodi s celo "kanglo" medu okrog vas. Več muh je v medu vtonilo, kot na ledu zmrznilo. Saj me razumete, kajne? Veste meni jih je

že par reklo, da imam nekaj Alban Stolzovega na sebi. Gotovo ste že kaj slišale o tem možu. Malo čudaka je res bil. Pomislite, kadar ga je zob bolel, pravi, da je imel pri tem "ein feines Vergnuegen." nek izredno prijeten občutek. Enako takrat, če je mej gromom, treskom in nali vom po sredi blatne ceste "marširal." V tem mu jaz gotovo nisem podoben. Nikoli tistih, ki imajo zobe brez korenin, bolj ne zavidam, kakor takrat, ko me korenine brez zob bole. In nikoli se mi tako ne murdi proti domu, kakor takrat, ko se za nevihto pripravlja.

V nečem drugem bi mu pa znal biti malo podoben. On je bil poleg tega pri ženskah nekam slabo zapisan. Dejale so, da ko bi mu kdo rebra preštel, bi jih našel še v prvotnem redu, kakor jih je imel Adam, predno je zaspal. Ko jih je včasih precej hudomušno v roke vzel, je bil v nevarnosti, da mu jih same ne preštejejo. Ako bi mu jih bile, bi bile spoznale, da so se zmotile. Rokavic si res nikoli ni nataknil, ali z medom ust namazal, kadar jim je imel kaj povedati, zato ni čuda, da se je kak preobčutljiv in prenežni nosek pobesil, a mislil je dobro, boljše, kakor tisti, katerih besede se cede parfuma in medu. One, ki so iz njegovih na videz strupenih rož znale srkati med, kakor n. pr. Kordula Peregrina (Woehler), sestri Ringseis i. dr. so mu bile iz srca hvaležne in so mu bile lahko. Ko bi ne bilo njega, bi Kordula Peregrina, in še mar-

sikaka druga, nikoli ne prišla v naročje prave matere Cerkve. Po pravici mu je Emilija Ringseis enkratko ji nekaj ni posebno gracijozno, a zato bolj pametno povedal, odpisala: Gott sei es gedankt, dass ich in so barbarische Haende gefallen bin — Bogu hvala, da sem v tako barbarske roke padla. Želim, da bi tudi moje besede, ki so včasih res malo s Stolzovimi v "zlahti," vsaj podoben odmev našle v ženskih srcih.

Po tej opravičbi se vrnimo nazaj k ogledalom. Dovolite! Kaj prav za prav vidite v navadnem ogledalu? Kajne, kako visoko stoji termometer mladosti in lepote? A jaz pristavim še: Telesne mladosti in lepote. In še to: Če ju je, in dokler ju je kaj. Ako ju ni, ako jima jesen polagoma koplje grob, se lahko noč in dan gledate, nobeno ogledalo vam ne bo skrajšalo nosu ali zasulo brazd. O, kako hitro se spreminja tudi toplomer resnične lepote! Kakor v aprilu. Danes ti ogledalo še kaže majsko cvetje, jutri je zna že julijska vročina zveneti. H tlom se bo obrnilo, kakor bi hotelo videti, kje mu bo jesen skopala grob. Umetno se mu da nekoliko življenje podaljšati, a umetno vzdrževano življenje je že na pol smrt. Gledati prihajajočo smrt ni prijetno, najmanj z zavestjo, da življenje, po katerem sega, ne bo več vsklilo. In tako je pomladno življenje na licih. Grob, v katerega se pogreza mladost in lepota, ne pozna pomladi, ne poz-

na vsatjenja.

Pa ko bi tudi iz grobov na licih priklila nova pomlad, enkrat bo le prišla jesen, morivka zadnjega cvetja, za katero ne bo več pomladi. Vse telesno jo pozna in se treše pred njo, tudi cvetje na licih. Žaklji moke in kadi paudra ji lahko zastavijo njene korake, ustaviti njenega prodiranja ne morejo. Morda ne bo niti čakala, da ji to cvetje od slane oparjeno samo pade v naročje. Li ne vidite, kako tudi nerazpihnjene ali komaj razpihnjene rože padajo v prezgodnje grobove? Ve, ki z ogledalom v roki zasledujete ta proces razkrajanja svojih telesnih prednosti, ali vam ne pravi nekaj, da nespametno ravirate, ker toliko pozornosti obračate tistemu, kar je neizprosno obsojeno v smrt, onemu pa, kar je nesmrtnega v vas, duši, pa malo ali nič? Na obrazu vas draži najmanjši madež, na duši pa morda ne leži samo črn prah, ampak jo pustite dneve, tedne, mesece črno kakor niger? Grob, ki bo vaš zadnji zemeljski ženin in vas bo morebiti prej poročil, kakor si mislite, ne bo nič vprašal, ali mlada ali stara, ali lepa ali grda. On požira kakor človek, ki mu je okus odpovedal. Bogu pa ne bo vseeno, kako dušo mu daste nazaj, ali deviško ali oskrunjeno. In tudi vam ne sme biti vseeno, ker gre za to, ali bo njen zadnji ženin onkraj groba Bog ali vrag. Kajti boljšega, kot je Bog, si ne more želeli, a tudi slabšega kot je vrag ne.

Tega zadnjega ženina, vraga, od katerega bo po smrti "divorce" nemogoč, bi jaz vašim dušam prav tako ne privoščil, kot svoji ne. Zato sem se namenil, vam od časa do časa dati v roke neko drugo, duhovno ogledalo, v katerem si boste lahko ogledovale svojo dušo, ter skušale njeno mladost in lepoto ne samo ohraniti, ampak celo povečati, tako, da jo bo ob ločitvi od telesa zvestejši ženin zasnuvil in odpeljal v svoj rajski dvor. Sv. cerkev ima v zalogi krasno brušena duhovna ogledala, za moške in ženske. Samo malo popraševanja je po njih. To je slabo znamenje. In

slabe posledice. To je vzrok današnje splošne, zato upravičene tožbe, da nimamo več velikih mož in velikih žena, vsaj veliko manj, kot prejšnje dobe. Naša doba je v tem oziru res podobna dobi, ki jo doživlja marsikatera, prej slavna plemenitajska družina. Od vseh velikih mož in žena, ki so nekdanj s krepko roko posegali v potek zgodovine in ji dajali smer, jim je ostalo par obuboža-

Rev. P. Evstahij, O. F. M.:

KLICI K MARIJI.

O Marija, Pomočnica,
o, Marija, src Kraljica,
prosi Jezusa za nas,
ti nas varuj slednji čas!

O Marija, rajska Zarja,
čuvaj Cerkev sred viharja,
Satan naj ne zmoti nas,
ti nas vodi slednji čas!

O Marija, vrt cvetoči,
ko se duh od zemlje loči,
ti pokaži svoj obraz,
o Marija, sprejmi nas!

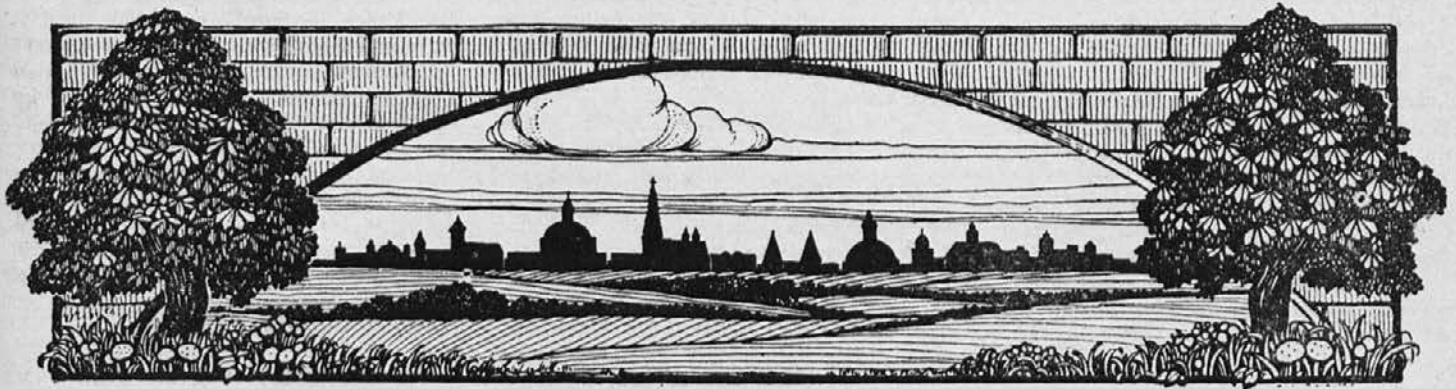
nih, duševno omejenih in morda še moralno propadlih potomcev.

A eno dobro lastnost imajo ti. V zavesti, da jim je od slavnih prednikov ostalo še samo ime, se tem rajše solnčijo ob njih slavi, čem manj se morejo ob svoji. Družinsko zgodovino s slavnimi čini pradedov preiskujejo in prebirajo. Ona je njih vsakdanji kruh. Z njenim branjem razpihavajo tiste iskricke, ki so jim od mogočnega duha

prednikov še ostale. To jim še dviga ponos, da se jim vpira stopiti pred plebejca in mu podati bratsko roko. A nič ne pomaga. Tudi krvno plemstvo ima svoje čase, ki so zaenkrat minuli. Danes živi le življenje bolnika, ki se mu trenutki umetno podaljšujejo. Duhovno plemstvo, ki ne izhaja iz krvi, ampak iz duha, bi ne smelo poznati dobe propadanja, temveč le dobo procvita, dokler mu ne napoči večna pomlad. Toda, kakor rečeno, tudi mi moramo tožiti: Nimamo več velikih mož in velikih žena, vse je tako pritlikavo in otročje, kakor bi bilo življenje otroška igra in ne skrajno resna drama. A če smo že sledili krvnemu plemstvu na poti propadanja, tako, da se danes ne moremo več ponašati z velikimi sodobniki in sodobnicami našega duhovnega plemstva, katero nam je priboril Jezus Kristus, posnemajmo je vsaj v tem, da si bomo vzvišene podobe naših velikih mož in žena iz preteklosti znova klicali pred oči, ter jih skušali posnemati. Takih duhovnih plemičev in plemkinj je naša doba bolj potrebna, kot katerakoli prej.

Exempla trahunt. Zgleđi vlečejo. Ta, stari latinski pregovor mi je prišel na misel, predno sem se odločil, vam staviti pred oči duhovna ogledala, plemkinje duha prejšnjih dob. Ko bi vas samo z besedo vnel za obnovo duhovnega plemstva, bi mi lahko rekli: Ne moremo, preveč zahtevate od nas! Da se temu izgovoru ognem, vam bom predstavljal žive vzore, ki so bili prav iz takega krhkega materiala, iz mesa in krvi, kakor ve. Katere še niste obupale same nad seboj, ampak imate vsaj še toliko volje, da se boste gledale v ta ogledala, upam, da ne bo brez koristi. Jasni zgledi vaših plemenitih vzorov vam bodo zgovornejši pridigali, kakor bi vam mogel jaz, da ženske niso samo za to na svetu, da bi moške lovile na trnek z nizkotno živaljsko vabo, temveč predvsem, da bi jih duhovno dvigale in plemenile, kakor so to delale one, ki vam jih bom predstavljal.

✻ Iz katoliškega in nekatoliškega sveta. ✻

RIMSKE NOVICE.

Papež in fašizem. Ko je papež videl, da se fašizem kakor ogenj širi po celi Italiji in da ne bo dolgo, ko bo gospodar v deželi, je izdal na duhovščino poziv, naj se popolnoma odtegne političnemu življenju. Nekateri naših nasprotnih listov, so to po svoje za-što objavili, češ, da je papež načelno prepovedal duhovnikom politikovati. To ni res! Storil je to, kakor pravimo, iz oportunističnega stališča, ker je v danih razmerah za najboljšje spoznal. Italijanska ljudska stranka (Partito popolare), za katero je zadnje čase duhovščina pod vodstvom Rev. Sturzo veliko delala, je sicer dan za dnem mogočnejša in močnejša postajala, a vojni otrok, fašizem, s katerim sta si bila v lasih, jo je pustil zadaj. Ko bi bili voditelji ljudske stranke še nadalje netili odpor proti fašizmu, ko ga zaustaviti več ni bilo mogoče, nad čemer je vlada sama obupala, bi bila fašistovska revolucija, ki so jo zdaj izvedli, krvava, krvava pred vsem od krvi kat. ljudske stranke. In danes, ko imajo fašisti vladne vajeti v rokah, bi katoličanom s procenti plačali odpor proti njih zmogovitemu pohodu. Papež je tedaj v tem slučaju zopet pokazal svojo modrost in miroljubnost, ker je zastopnikom cerkve prepovedal politično nastopati in tako preprečil prelivanje krvi. Kako stališče bodo fašisti zavzeli nasproti Cerkvi, se danes še ne more reči. V prvi proklamaciji, ki so jo izdali na narod, sicer zagotavljajo, da bodo spoštovali in ščitili njene pravice. Njih voditelj sam, Mussolini, se še nekaj baha s svojim katoličanstvom in išče simpatij Vatikana. A človeku, ki je rojen revolucionar, ki je bil radi tega svojčas iz domovine in pozneje iz Švice izgnan, ki je bil nekdanji urednik socialističnega lista, pozneje pa požigavec njih domov, takemu človeku je težko kaj verjeti. Nič novega ne bo, če bomo lepega dne zvedeli, da je svoje "črnosrajčnike" (fašisti imajo namreč črne srajce) mobiliziral proti Cerkvi.

To in ono. Papež je sprejel v avdijenci 5000 italijanske katoliške mladine, ki je avantgarda italijanske ljudske stranke. Po avdijenci s papeževim nagovorom so

imeli kongres, na katerem so sklenili plameneč protest proti ameriški mejverski, v resnici pa protikatoliški mladinski organizaciji Y. M. C. A., ki jo metodisti tudi po Evropi, zlasti po Italiji, širijo — Tudi organizirano katoliško ženstvo Italije je imelo v Rimu svoj kongres in bilo od sv. očeta sprejeto v avdijenco. Okrog 4000 jih je bilo. — Vse to porajajoče se katoliško življenje je s fašistovskim pučem dobilo cokljo, dasi ima katoliška ljudska stranka v Mussolinijevem kabinetu dva ministra in štiri državne tajnike. — Papež je daroval za krščanske žrtve novoturškega zmagovitga pohoda nazaj v Evropo 600.000 lir.

Benedikt XV. res mirovni papež Bivši nemški cesar Viljem piše v svojih spominih, da ga je mej vojno apostolski nuncij Pacelli v imenu sv. očeta prosil, naj dela na to, da se vojska skoraj konča. To poročilo je nuncij zdaj uradno potrdil kot resnično. Šel je s posebnim papeževim pismom h cesarju, v katerem mu je ta izrazil svoj interes na tem, da se vojska čimprej konča, tudi če bi se imela Nemčija pri tem odpoovedati svojim vojnim ciljem. Cesar je pa odgovoril, da je Nemčija dolžna sama sebe braniti, ker ji Anglija streže po življenju. Ker je pa Viljemu takrat že predlo, je prosil nuncija, naj predlaga papežu, da on apelira na vso katoliško duhovščino sveta, naj z vsemi silami dela za mir. Ker nuncij ni imel nikakega posebnega pooblastila, je cesarju samo obljubil, da bo njegovo željo sporočil sv. očetu, kar je tudi storil. Ker pa papež škofom bojujočih se držav tega ni mogel naračnost zapovedati in bi tudi nič ne pomagalo, ker je imela takrat soldateska glavno besedo in škofov nihče niti poslušal ni, oziroma bi jih z prvnimi vred kot izdajavce domovine še preganjali, je vsa ta mirovna akcija v vodo padla.

— 0 —
AMERIŠKE NOVICE.

Umrl je. Rev. Jos. Tomšič ustanovitelj in dolgoletni slovenski župnik slovenske župnije v Forest City, Pa. V Ameriko je prišel l. 1902. Nekaj časa je bil pri rajnem našem škofu Rt. Rev. Sta-

rihi v Lead S. Dakota. Od tam je prišel v Forest City, kjer je ostal kljub velikim težavam, ki so mu jih razni zgagarji delali dotlej, ko ga je bolezen prisilila v pokoj. Iskal je zdravja najprej v bolnišnici Sacred Heart v Milwaukee, pozneje pa v bolnišnici sv. Rafaela v New Haven, Conn., kjer je bil obenem bolniški kurat. Odtod nam je večkrat pisal. Kadar je iz svojega priljubljenega Forest City-ja kaj žalostnega zvedel, kar se je zadnje čase pogosto zgodilo, vedno nam je pismeno razbremenil svoje srce. Kakor mati čuti bol svoje nesrečno omožene hčerke, tako je on čutil vse gorje svoje drage hčerke, forestitske župnije, ki ji je dal življenje in ji žrtvoval vse svoje najboljše moči. Včasih je izmeje vrst njegovih pisem nekaj takega zvenelo, kakor bi hotel reči: Kar nazaj pojdem. Mejtum je pa prišla rešiteljica iz zemeljskih "trublov," smrt, prišla je nagnagoma in mu rekla: Dosti si se trudil, dosti trpel, pojdi z menoj, da ti Gospod obriše solze s tvojih oči. In je šel. V razredčeni fronti delavcev v Gospodovem vinogradu pa je nastala nova vrzel. Toliko za zdaj blaga duša! V Koledarju ti bomo postavili trajnejši spomenik. Zaslužil si ga.

Novi kardinali. V bližnji prihodnosti se obetajo ameriški katoliški cerkvi trije novi kardinali. V decemberskem konzistoriju dobi kardinaljski klobuk Most Rev. apostoljski delegat a Bonzano. V marčevem konzistoriju prihodnjega leta pa naš čehiški nadškof Most. Rev. Georg Mundelein in njujorški nadškof Most Rev. Hayes. To niso več samo ugibanja, ampak gotova stvar.

Osebnosti. Sv. misijone so imeli: Rev. Kazimir Zakrajšek, O. F. M. v slovaški župniji v So. Chicago od 5.—12. nov. Rev. Benvenut Winkler, O. F. M. istočasno v slovenski župniji sv. Rožnega venca v Denver, Colo. Rev. Vencel Vukonič, O. F. M. pri Fathru Re. Sorriču v Milvale, Pa. Rev. Ciril Orendač, O. F. M. Conv. v slovaški župniji v Chicago Hights. — Nadalje bo imel Rev. Zakrajšek sv. misijon v Mt. Olive, Ill., ter tridnevno čiščenje v St. Louis, Mo. Rev. Hugo Bren pa tridnevno

češčenje v slovenski župniji presv. Trojice v Indianapolis, Ind. — Došla sta dva nova hrvatska frančiškana iz starega kraja, ki sta na razpolago hrvatskim gospodom za sv. misijone. Kdor bi jih želel, naj se obrne na našega komisarja Very Rev. Benigna Snoj, v New York 62. St. Marks Place. — Po državi Illinois zdaj pobira prispevke za slovenske mladinske domove salezijanec Rev. Srečko Zamjen, Phil. D. D. D., ki ga prav toplo priporočajo. Ni Kristan. Kar bo nabral, bodo res sirote uživale, ne pa kaki rdeči pozeruhi.

NOVICE IZ DRUGIH KRAJEV.

Kdo je večji komedijski, ali reški "junak" D'Annunzio, ki je baje postal tretjerednik, ali tisti krščeni ali nekrščeni čifut, ki je v "Chicago Herald & Examiner" ta veseli dogodek "na dolgo in široko komentiral, ter zraven še nazorno pojasnil. D'Annunziju, sicer plešastemu, so naenkrat, ko je kuto oblekel, zrasli lasje. Tako pobožno se drži, kakor bi imel zdaj zdaj dobiti rane. Okrog njega pa njegove ljubice. Potem pa ta popis njegovega bodočega samostanskega življenja, pod oblastjo frančiškanskega "opata" itd. itd. Nравnost gorosano! Odkrito povedano, jaz imam zelo malo "rešpekta" do ameriškega časopisja in ne dosti več do ameriških znanstvenih revij, ker nosijo preočito znake plitvosti na sebi, a tako časnikarsko poročevanje je mogoče samo v deželi časnikarskih "rac." Ameriki. Sramotno tembolj, ker hoče biti list resen.

Boljševiki proti veri. Za časa genovske konference je časopisje vedelo poročati o želji boljševiških zastopnikov,

priti s papežem v stik. Govorilo se je tudi o konkordatu, ki ga misli boljševiška vlada skleniti z Vatikanom. To so naši ameriški boljševiki okrog Prosvete in Delavske Slovenije z nekim zadovoljstvom notirali. Ne zato, ker bi bili oni za sporazum z Vatikanom, ampak zato, da bi nezavedne mase še nadalje lahko "farbali" češ, da niso proti veri. To reklamno sredstvo jim je zdaj boljševiška vlada iztrgala iz rok. Kazenski zakonik, ki ga je objavila, vsebuje mej drugim tudi sledeče točke: Člen 121 pravi: "Poučevanje mladoletnih in sploh nedoraslih oseb v verskih pojmih, bodisi v državnih ali zasebnih šolah, se kaznuje s težko ječo do enega leta. Člen 124 se pravi: Izvrševanje verskih obredov v državnih institucijah in podjetjih, ali obešanje kakoršnihkoli religiozних slik in napisov v teh institucijah, se kaznuje s težko ječo do treh mesecev ali z globom 300 rubljev v zlatu. Komisarjat za delo je pa izdal odredbo po kateri se osebam pod 18 letom strogo prepoveduje vsako sodelovanje, prostovoljno in plačeno pri raznih cerkvenih slovesnostih.

Framasonstvo v Jugoslaviji. Že pred vojsko so bili v Jugoslaviji framasoni, a so morali v javnosti molčati, ker jih Avstrija ni priznavala. A takoj po polomu Avstrije, so začeli tudi v javnosti dvigati glave. Zagrebška loža, ki je obstajala pod firmo: "Savezno Vijece Jugoslavenske Matice Ljubav Bližnjemu," ter "Vrhovno vece Srbije," so otvorile akcijo za združenje vse jugoslovanske framasonerije v skupno "Veliko ložo Srba, Hrvata i Slovenaca Jugoslavija" s sedežem v Belgradu. Ujedinile so se 4 srbske, 3 hrvatske in po ena loža v Skop-

lju, Vršču in Somboru. Veliki mojster je postal bogataš G. Weifert, polnokrvni Jugoslovan seveda. Izdajejo tudi svoje glasilo "Neimar." Število "bratov v hudici" ni znano. Gotovo so vsi slojji zastopani. Čelo brez duhovnikov ni. Glasilo pravi, da je pravoslavje zastopano po treh svečnikih. Ali je tudi katolicizem, se ne ve. O, se bo dobil kak odpadnik, če se že ni. Pač pa se iz preteklosti jugoslovanske framasonerije sporoča, da sta bila člana lože pesnik Aškerc ter "slavni" Davorin Trstenjak.

Verska statistika Čehoslovakije. V tej hipermodernej hčerki stare matere Avstrije, je po najnovjšem štetju: 5.216.000 katoličanov, 246.000 protestantov, 437.000 pripadnikov narodne cerkve, 80.000 judov, 33.000 drugovercev, 658.000 brezvercev. Katoličanov je tedaj 78,20% vsega prebivavstva. L. 1910. jih je bilo še 95% brezvercev, ki se pa rajši imenujejo svobodomislci, je bilo takrat le 11.000. Tedaj 18%. Ti so torej v tem času najbolj napredovali. Čudno, kako se človek tudi mane resnice preobje. Izobraženci zunaj cerkve, ki imajo vsaj toliko v glavi, kot kričavi češki svobodomislci, so na potu proti Rimu, ti pa beže od njega kakor iz Sodome. Sloviti angleški konvertit zadnjih dni, Chesterton, se je pred kratkim izrazil: "Konec devetnajstega stoletja se je od mislečega človeka, ki se je oklenil katol. cerkve pričakovalo, da pred javnostjo opraviči ta svoj korak. Danes se od takega, ki se ne oklene katoliške cerkve pričakuje, da se pred javnostjo opraviči." — Pleva raznaša veter iz naročja sv. Cerkve, kleno zrnje ji pada v naročje.

Zahvale in priporočila.

Zahvaljujem se Materi Božji za uslišano prošnjo in darujem v ta namen za Ave Marijo \$1.50.

Mrs. Jakopič, Cleveland, O.

Priporočam se presv. Srcu Jezusovemu in Marijinemu, da bi zopet zadobila ljubo zdravje in še v neki drugi posebni zadevi. Prilagam \$0.50 kot dar.

Neimenovana, Gilbert, Minn.

Bila sem bolna v vratu. Komaj sem že dihala, tako me je dušilo. Prosila sem Marijo naj mi pomaga in uslišala me je. Prirščna ji hvala za to. Naj bi bila tudi nadalje moja materinska varhinja in priprošnjica. Prilagam v zahvalo majhen darček.

Mrs. Ana Thomas, Calumet, Mich.

Priporočam svojo bolno hčerkico Karolino v molitvi. Smo jo že pošiljali okrog zdravnikov in tudi v bolnišnici je že bila, pa ji ne morejo pomagati. Ker vem, da Marija tudi v takih slučajih pomaga, ko zdravniki ne morejo, se z zaupanjem k njej zatekam in prosim tudi druge matere, ki vedo, kaj se pravi imeti bolnega otroka, naj me podpirajo z mo-

litvijo, da ji nebeške zdravnice sprosimo zopetnega zdravja.

Mrs. Agneza Paulin, Richwood, W.

Tisti nasvet, ki ste ga dobili iz starega kraja, je navadno praznoverje. Če se nočete Mariji bolj zameriti, kakor jo nagniti k uslišanju, ne zatekajte se k takim sredstvom, naj bodo na videz še tako pobožna. **Urednik.**

V svoji boleznih sem obljubila Materi Božji, da bom dala za dve sv. maši v njeno čast, ako ozdravim. Bila sem uslišana, zato s tem spolnjam svojo obljubo.

Mrs. Ana Ferlich, Cudy, Pa.

Bolezen me tlači. Priporočam se v molitev za zopetno ozdravljenje, da bom mogel, ako je volja božja, še kaj storiti za razširjanje dobrega tiska.

Mr. Jakob Zabukovec, zastopnik, Peoria, Ill.

Po obljubi se zahvaljujem Mariji, Zdravju bolnikov in sv. Antonu Pad. za uslišane prošnje in prilagam \$1.00 v podporo lista.

Mars. Gerta Lindič, New York.

S hvaležnim srcem do Boga, kateri mi je na priprošnje Marije Pomočnice z Brezja, Praškega Jezusčka in bl. Male Terezije podelil toliko moči, da upam polagoma do popolnega okrevanja, izpolnjam svojo obljubo, ko to objavljam in se istočasno zahvaljujem vsem, ki so molili zame.

Ko je po ponovni, opasni operaciji nastopila kriza, so se zdravniki izjavili, da zame ni nobenega upanja več, in po prejemu sv. Zakramentov za umirajoče, obrnila sem se z vsem zaupanjem svoje duše in drugi dragi z menoj k Omenjenim, da, ako je božja volja, naj me ljubi Bog še ohrani pri življenju. Naše zaupanje ni bilo osramoteno. Kar ni premogla zdravniška vednost, zmogla je Marija Pomočnica z Brezja, Praški Jezusček in bl. Mala Terezija, katerim se očitno zahvaljujem in to objavljam, da bi se še drugi v svojih potrebah zatekali k njim.

S. M. Sabina,
Kansas City, Kans.